

Neuvotteleva virkamies Anu Kangasjärvi

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuuleminen 18.11.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta (HE 133/2024 vp)

Esityksen keskeinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi toimeentulotuesta annettua lakia (1412/1997) siten, että keliakiasta aiheutuvia ylimääräisiä ravintomenoja huomioitaisiin perustoimeentulotuen muina perusmenoina 25 eurolla kuukaudessa. Huomioiminen koskisi 16 vuotta täyttäneitä henkilöitä eli heitä, joilla ei ole mahdollista saada keliakian ja siitä aiheutuvan gluteenittoman ruokavalion noudattamisen perusteella alle 16-vuotiaan vammaistukea.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on toteuttaa osaltaan hallitusohjelman kirjausta keliakiakorvauksen palauttamisesta alaikäisiä ja alemman tulotason aikuisia painottaen. Tavoitteena on helpottaa asianmukaisesti diagnosoitua keliakiaa sairastavien pienituloisten, 16 vuotta täyttäneiden henkilöiden taloudellista tilannetta huomioimalla perustoimeentulotuessa gluteenittomien tuotteiden käyttämisestä aiheutuvia lisäkustannuksia 25 euron edestä kuukaudessa. Alle 16-vuotiailla asianmukaisesti diagnosoiduilla keliakikoilla on mahdollisuus hakea toimeentulotukeen nähden ensisijaisena etuutena pidettävää alle 16-vuotiaan vammaistukea.

Vaikutukset

Esitys lisäisi perustoimeentulotuen menoja arviolta enintään noin 960 000 euroa vuodessa vuodesta 2026 lukien. Vuotta 2025 koskien lisäys olisi noin 800 000 euroa johtuen siitä, että voimaantulo voisi täytäntöönpanoon tarvittavan ajan vuoksi koskea aikaisintaan oikeutta maaliskuun toimeentulotukeen. Puolet menon lisäyksestä on valtion rahoitusvastuulla ja puolet kuntien. Kuntien rahoitusosuus toteutuu viiveellä valtionosuusjärjestelmän kautta.

Keliakiasta aiheutuvien lisäravintomenojen perusosasta erillinen huomioon ottaminen perustoimeentulotuessa auttaisi 16 vuotta täyttäneiden keliakiaa sairastavien toimeentulotuen saajien taloudellista asemaa ja asettaisi heidät taloudellisessa suhteessa yhdenvertaisempaan asemaan sellaisten toimeentulotuen saajien, joille ei aiheudu sairaudesta johtuvia ylimääräisiä ravintomenoja, kanssa. Jos henkilölle aiheutuu keliakiasta enemmän ylimääräisiä ravintomenoja kuin ehdotuksen mukainen 25 euroa, voisi henkilö hakea ylimeneviin kustannuksiin yksilölliseen harkintaan perustuvaa täydentävää toimeentulotukea hyvinvointialueelta. Samoin, jos henkilöllä on muusta sairaudesta kuin keliakiasta johtuvia ylimääräisiä ravintomenoja, nekin jäisivät edelleen hyvinvointialueiden toimeenpanemaan täydentävään toimeentulotukeen otettavaksi huomioon tarpeellisen suuruusina yksilölliseen harkintaan perustuen.